

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Intro. To Islamic Archaeology In Land Of Israel - 43108

Last update 21-10-2025

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 1st degree (Bachelor)

Responsible Department: Archaeology & Ancient near East

Academic year: 0

Semester: 1st Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Dr. K Cytryn

Coordinator Email: cytryn@huji.ac.il

Coordinator Office Hours: Wed, 10:00-12:00 Archaeology 504

Teaching Staff:

Dr. Katia Cytryn

Course/Module description:

This introductory course presents the main Islamic sites in Israel in a chronological sequence, tying them to the main historical events of the age. For students outside the program of the Institute of Archaeology, we recommend to take this course together with 38901.

Course/Module aims:

The course aims at teaching about the main archaeological sites in Israel of the Islamic period, from the 7th through the 16th century.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

Students should be able to recognize the main traits of Islamic architecture and material culture of the main sites in Israel and immediate surroundings.

Attendance requirements(%):

75

Teaching arrangement and method of instruction: Frontal lectures

Course/Module Content:

Class 1: Intro: Jerusalem and the Dome of the Rock
Class 2: al-Aqsa and the Dar al-Imara
Class 3: Umayyad Palaces
Class 4: Islamization of Greater Syria: numismatics and epigraphy
Class 5: The Islamic City: Ramla
Class 6-7: Islamization of Classical Cities - Beth Shean and Tiberias
Class 8: Fatimid Jerusalem; Fatimid hoards
Class 9: Ayyubid and early Mamluk periods
Class 10: Mamluk Jerusalem
Class 11: Ottoman Jerusalem

Required Reading:

ר' גרפמן ומ' רוזן-איילון, "שני המסגדים האומאיים הסוריים הגדולים בירושלים ובדמשק", ארץ-ישראל 25: 327-335.

R. Grafman and M. Rosen-Ayalon (1999), "The Two Great Syrian Umayyad Mosques: Jerusalem and Damascus," *Muqarnas* 16: 1-15.

See Hebrew above

L. Di Segni (1997), *The Greek Inscriptions of Hammat Gader*, in Y. Hirschfeld (ed.), *The Roman Baths of Hammat Gader: Final Report*, Jerusalem: 237-240.

L. Di Segni and Y. Tepper (2004), *A Greek Inscription Dated By the Era of Hegira in an Umayyad Church at Tamra in Eastern Galilee*, *LA* 54: 343-350.

M. Sharon, *Corpus Inscriptionum Arabicarum Palestinae (CIAP)*, Abu Ghosh, 'Aqabat Fiq; Bab al-Wad; Cytryn-Silverman, K. (2016), *Tiberias and Khirbat al-Minya: Two Long-lived Umayyad Sites on the Western Shore of the Sea of Galilee*. In: Eichmann, R. and Kühnen, H.P. eds. *Hirbet al Minya and the Archaeology of the Early Islamic Period*. *Orient Archäologie Series*, Deutsches Archäologisches Institut. Berlin: 111-129.

idem (1978), *Khirbet al-Mafjer- The Bath Hall Reconsidered*, *Levant* 10: 126-138.

א' ח'מיס (תשנ"ח), "שתי כתובות בפסיפסי קיר מן התקופה האמיתית בבית-שאן, "קתדרה 85: 45-64.
י' קפלן (תש"ז-תש"ח), "החפירות במסגד הלבן ברמלה, "עתיקות ב': 96-103. (גם באנגלית ראה/י מטה)

J. Kaplan (1959), *Excavations at the White Mosque in Ramla*, *'Atiqot* 2: 106-115.
(also in Hebrew, see above)

י' הירשפלד וא' גוטפלד (1999), "גילוי של מטמון כלי ברונזה מן התקופה הפאטימית בטבריה, "קדמוניות 118: 102-108.

א' לסטר (1999), "מכלול כלי המתכת מן המטמון בקיסריה, "בתוך עושרה של קיסריה האיסלאמית, חיפה: 34-39.

ח' טרגן (תשס"א), הכוח שבאבן: ביברס וקבר אבו-הורירה/רבן גמליאל ביבנה, קתדרה 97: 65-84.
כנ"ל (2008), "המנרט של המסגד הלבן ברמלה, "קדמוניות 135: 56-64. (גרסה מורחבת באנגלית, ראה/י מטה)

K. Cytryn-Silverman (2008), "The Mamluk Minarets of Ramla," *JSAI* 35: 379-432.

H. Taragan (2000), "Politics and Aesthetics: Sultan Baybars and the Ab Hurayra/Rabbi Gamliel Building in Yavne," in A. Ovadia (ed.), *Milestones in the Art and Culture of Egypt*, Tel-Aviv: 117-145.

ציטרין-סלברמן ק' וא' משיח (2016), הסבילים העות'מנים של ירושלים: פרויקט שיקום והחיאה, בתוך חידושים בארכיאולוגיה של ירושלים וסביבותיה - קובץ מחקרים כרך י', ירושלים: 169-196.
קריאת חובה רק את המבוא של ציטרין-סלברמן

Additional Reading Material:

Cytryn-Silverman, K. "Islamic and Crusader Archaeology," entry in *Encyclopedia of Global Archaeology*, edited by Claire Smith, Springer, 2014, pp. 4047-4055.

מ' רוזן-אילון (1987), "אמנות הבנייה בירושלים בתקופה המוסלמית הקדומה, "בתוך י. פראור (עורך), ספר ירושלים, התקופה המוסלמית הקדומה, 1099-638, ירושלים: 314-336.

H.R. Allen (1999), *Some Observations on the Original Appearance of the Dome of the Rock*, in J. Johns (ed.), *Bayt al-Maqdis, Jerusalem and Early Islam*, *Oxford Studies in Islamic Art IX, Part 2*: 197-213.

S.S. Blair (1992), *What is the Date of the Dome of the Rock?* in J. Raby & J. Johns (eds.), *Bayt al-Maqdis, 'Abd al-Malik's Jerusalem*, *Oxford Studies in Islamic Art IX*, Oxford: 59-87.

D. Chen (1980), "The Design of the Dome of the Rock," *Palestine Exploration*

Quarterly 65: 41-50.

idem (1999), *The Façades of the Dome of the Rock and the Rotunda of the Anastasis Compared*, in J. Johns (ed.), *Bayt al-Maqdis, Jerusalem and Early Islam*, *Oxford Studies in Islamic Art IX, Part 2*: 191-196.

Elad, A. (1992), "Why did 'Abd al-Malik build the Dome of the Rock? A re-examination of the Muslim sources" in J. Raby & J. Johns (eds.), *Bayt al-Maqdis, 'Abd al-Malik's Jerusalem*, *Oxford Studies in Islamic Art IX*, Oxford: 33-58.

ibid. (1995), *Medieval Jerusalem and Islamic Worship: Holy Places, Ceremonies, Pilgrimage (Islamic History and Civilization: Studies and Texts, vol. 8)*, Leuven.

S.D. Goiten (1950), "The Historical Background of the Erection of the Dome of the Rock," *Journal of the American Oriental Society*, 70: 104-109

O. Grabar (1959), "The Umayyad Dome of the Rock in Jerusalem," *Ars Orientalis* 3: 33-62.

תרגום המאמר ע"י גב' ד. שרף, הוכנס לאתר לנוחיותכם. עליכם לצלם את הלוחות הנלווים מתוך כתב העת.

S. Nuseibeh and O. Grabar (1996), *The Dome of the Rock*, London.

M. Rosen-Ayalon (1989), *The Early Islamic Monuments of al-Haram al-Sharif: An Iconographic Study*, *Qedem* 28, Jerusalem.

AL-AQSA

ר' גרפמן ומ' רוזן-איילון, "שני המסגדים האומאיים הסוריים הגדולים בירושלים ובדמשק", ארץ-ישראל 327-335: 25 (או באנגלית, מסומן בירוק) או באנגלית

רוזן-איילון 1987.

Creswell 1989: 73-82.

R. Grafman and M. Rosen-Ayalon (1999), "The Two Great Syrian Umayyad Mosques: Jerusalem and Damascus," *Muqarnas* 16: 1-15. See Hebrew above

R.W. Hamilton (1947), *The Structural History of the Aqsa Mosque*, Oxford.

idem (1992), "Once Again the Aqsa," in J. Raby and J. Johns (eds.), *Bayt al-Maqdis-'Abd al-Malik's Jerusalem, I*, Oxford: 141-144.

R. Hillenbrand (1999), *Umayyad Woodwork in the Aqsa Mosque*, in J. Johns (ed.), *Bayt al-Maqdis, Jerusalem and Early Islam*, *Oxford Studies in Islamic Art IX, Part 2*: 271-310.

NUMISMATICS AND EPIGRAPHY

י' משורר (1987), "מטבעות ירושלים בימי בית אומייה ובית עבאס", בתוך י. פראוור (עורך), ספר ירושלים, התקופה המוסלמית הקדומה 638-1099, ירושלים: 337-344.

K. Cytryn-Silverman (2007), "The Fifth Mīl from Jerusalem: another Umayyad milestone from southern Bilād al-Shām," *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 70, pp. 603-610.

A. Elad (1999), *The Southern Golan in the Early Muslim Period. The Significance of Two Newly Discovered Milestones of 'Abd al-Malik*, *Der Islam* 76: 33-88.

S. Heidemann (1998), "The Merger of Two Currency Zones in Early Islam. The Byzantine and Sasanian Impact on the Circulation in Former Byzantine Syria and Northern Mesopotamia", *Iran* 36: 95-111 (with appended plates).

L. Di Segni (1997), *The Greek Inscriptions of Hammat Gader*, in Y. Hirschfeld (ed.), *The Roman Baths of Hammat Gader: Final Report*, Jerusalem: 237-240.
L. Di Segni and Y. Tepper (2004), *A Greek Inscription Dated By the Era of Hegira in an Umayyad Church at Tamra in Eastern Galilee*, *LA* 54: 343-350.
M. Sharon, *Corpus Inscriptionum Arabicarum Palestinae (CIAP)*, Abu Ghosh, 'Aqabat Fiq; Bab al-Wad; Dayr al-Qalt, Fiq

UMAYYAD PALACES

חר' אל-מיניה
אנציקלופדיה לחפירות ארכיאולוגיות
מ. רוזן-איילון (1968), "חרבת אל מיניה", כל ארץ נפתלי: 236-241.
Cytryn-Silverman, K. (2016), *Tiberias and Khirbat al-Minya: Two Long-lived Umayyad Sites on the Western Shore of the Sea of Galilee*. In: Eichmann, R. and Kühnen, H.P. eds. *Hirbet al Minya and the Archaeology of the Early Islamic Period*. *Orient Archäologie Series, Deutsches Archäologisches Institut*. Berlin: 111-129.
M. Rosen-Ayalon, K. Cytryn-Silverman, and G. Solar (2005), "Khirbet al-Minya," *IEJ* 55: 216-219.
חר' אל-מפג'ר
אנציקלופדיה לחפירות ארכיאולוגיות
ח' טרגן (1997), פטרונות ואמנות בארמון האומי ביריחו, ירושלים.
מ' רוזן-איילון (1978), חירבת אל-מפג'ר, "יריחו: 60-64.
R. Ettinghausen (1972), "The Throne and Banquet Hall of Khirbet al-Mafjar", in *From Byzantium to Sasanian Iran and The Islamic World: Three Modes of Artistic Influence*, Leiden: 17-65.
R.W. Hamilton (1959), *Khirbet el-Mefjer*, Oxford.
idem (1969), "Who Built Khirbet al-Mafjar," *Levant* 1: 61-67.
idem (1978), *Khirbet al-Mafjer- The Bath Hall Reconsidered*, *Levant* 10: 126-138.
idem (1988), *Walid and His Friends - An Umayyad Tragedy*, *Oxford Studies in Islamic Art VI*, Oxford.
R. Talgam (2004), *The Stylistic Origins of Umayyad Sculpture and Architectural Decoration*, Wiesbaden.

BETH SHEAN

א' ח'מיס (תשנ"ח), "שתי כתובות בפסיפסי קיר מן התקופה האמיית בבית-שאן", קתדרה 85: 45-64.
S. Agady and B.Y. Arubas (2009), "Mihrab Representations in the Art and Architecture of Early Islamic Bays", in L. DiSegni, Y. Hirschfeld, J. Patrich and R. Talgam (eds.), *Man near a Roman Arch*, Jerusalem, 74*-87*.
Sh. Hadad (2002), *The Oil Lamps from the Hebrew University Excavations at Bet Shean*, *Excavations at Bet Shean Volume 1, Qedem Reports 4*, Jerusalem.
Y. Tsafir and G. Foerster (1992), *The Dating of the 'Earthquake of the Sabbatical Year' of 749 C.E. in Palestine*, *BSOAS* 55: 231-235.

RAMLA

קדמוניות 135 (2008): מ' רוזן-איילון (51-55)
מ' בן-דוב (תשמ"ד), שרידים של מבני-ציבור ברמלה מימי האומאים והממלוכים, "קדמוניות 66-67: 82-85

נ' לוז (1996), "רמלה האומיית - חידוש עירוני בארץ-ישראל - היבטים גאוגרפיים-היסטוריים", קתדרה 79: 22- 52.

י' קפלן (תש"ז-תש"ח), "החפירות במסגד הלבן ברמלה", עתיקות ב': 96-103. (גם באנגלית ראה/מטה)

Creswell 1989: 284-285.

מ' רוזן-אילון וא' איתן (1969), חפירות רמלה, ממצאים מהמאה השמינית לסה"נ, ירושלים.

Cytryn-Silverman, K. (2010), "Ramla - The Pottery Results," in O. Gutfeld (ed.), *Ramla- Final Report on the Excavations North of the White Mosque, Qedem 51 - Monograph of the Institute of Archaeology, The Hebrew University of Jerusalem*: 97-213.

J. Kaplan (1959), *Excavations at the White Mosque in Ramla*, 'Atiqot 2: 106-115. (also in Hebrew, see above)

M. Rosen-Ayalon (1976), *The First Mosaic Discovered in Ramla*, IEJ 26: 104-119.

idem (1996), "The First Century of Ramla," Arabica 43: 250-263.

idem (2006), "The White Mosque of Ramla: Retracing its History," IEJ 56 (1): 67-83.

TIBERIAS

K. Cytryn-Silverman (2009), "The Umayyad Mosque of Tiberias," Muqarnas 26, 2009, pp. 37-61.

Idem (2015), *Tiberias*. In: Fiensy, D.A. and Strange, J.R. eds. *Galilee in the Late Second Temple and Mishnaic Periods. Volume 2: The Archaeological Record from Galilean Cities, Towns, and Villages*. Minneapolis: 186-210.

Idem (2016), *Tiberias' Houses of Prayer in Context*. In: Patrich, J., Peleg-Barkat, O. and Ben-Yosef, E. eds. *Arise, Walk Through the Land: Studies in the Archaeology and History of the Land of Israel in Memory of Yizhar Hirschfeld on the Tenth Anniversary of his Demise*. Jerusalem: 235*-248*.

Idem (2016), *Tiberias and Khirbat al-Minya: Two Long-lived Umayyad Sites on the Western Shore of the Sea of Galilee*. In: Eichmann, R. and Kühnen, H.P. eds. *Hirbet al Minya and the Archaeology of the Early Islamic Period*. Orient Archäologie Series, Deutsches Archäologisches Institut. Berlin: 111-129.

FATIMIDS

י' הירשפלד וא' גוטפלד (1999), "גילוי של מטמון כלי ברונזה מן התקופה הפאטימית בטבריה", קדמוניות 118: 102-108.

א' ח'מיס ור' עמיר (1999), "מטמון כלי ברונזה מטבריה מן התקופה הפאטימית", קדמוניות 118: 108-114. מאמר זה קודם לפרסום בקדם על ידי ח'מיס, שיותר מקיף ומעמיק

א' לסטר (1999), "מכלול כלי המתכת מן המטמון בקיסריה", בתוך עושרה של קיסריה האיסלאמית, חיפה: 34-39.

א' לסטר (2008), "מטמון התכשיטים מהתקופה הפאטימית מחפירות במצליח", קדמוניות 135: 35-39.

ע' ציפר (1996), *אמנות המתכת האסלאמית, תל-אביב*: 108-115.

M. Ben-Dov (1983), "Fatimid Silver Jewellery from the Temple Mount Excavations", Qadmonyot 62-63: 88-91.

Y. Hirschfeld and O. Gutfeld (2008), *Tiberias: Excavations in the House of the Bronzes, Final Report, Volume I, Architecture, Stratigraphy and Small Finds*, Qedem

48, Jerusalem.

A. Lester (1987), "A Fatimid Hoard from Tiberias," in N. Brosh (ed.), *Jewellery and Goldsmithing in the Islamic World*, Jerusalem: 21-29.

idem (2004), "Glass and Metal Objects", in Y. Hirschfeld (ed.), *Excavations in Tiberias, 1989-1994*, IAA Reports 22, Jerusalem: 62-67.

A. Lester and Y. Hirschfeld (2006), "Brass Chains from a Public Building in the Area of the Bathhouse at Tiberias, *Levant* 38: 145-158.

M. Rosen-Ayalon (1987), "The Islamic Jewellery from Ashkelon", in N. Brosh (ed.), *Jewellery and Goldsmithing in the Islamic World*, Jerusalem: 9-19.

AYYUBIDS

ד. בהט (1991), "הטופוגרפיה והמימצא הארכיאולוגי - התקופה האיובית", בתוך י. פראוור וח. בן-שמאי (עורכים), *ספר ירושלים, התקופה הצלבנית והאיובית 1099-1250*, ירושלים: 120-132.
מ. רוזן-איילון (1991), "ארכיטקטורה ואמנות בירושלים בתקופה האיובית", בתוך כנ"ל: 353-373.

M.K. Hawari (2007), *Ayyubid Jerusalem (1187-1250), An architectural and archaeological study*, BAR International Series 1628, Oxford.

R. Hillenbrand and S. Auld (2009), *Ayyubid Jerusalem: The Holy City in Context 1187-1250*, London.

MAMLUKS

ד' בהט (1975), *מבנים ממלוכים בירושלים*, ירושלים.
י' דרורי (תשל"ט), "ירושלים בתקופה הממלוכית", בתוך ב"ז קדר (עורך), *פרקים בתולדות ירושלים בימי הביניים*, ירושלים: 148-179.
טל א' (2014), *ארץ-ישראל במקורות ערביים מימי הביניים (634-1517)*, ירושלים.
ח' טרגן (תשס"א), *הכוח שבאבן: ביברס וקבר אבו-הוריריה/רבן גמליאל ביבנה*, קתדרה 97: 65-84.
א' פרידמן וי' דרורי (עורכים) (2012), *ספר ירושלים בתקופה הממלוכית 1260-1517*, ירושלים.
ק' ציטרין-סלברמן (2006), "תחנות הדרכים (ח'אנים) בארץ-ישראל בתקופה הממלוכית", *קדמוניות* 132: 66-77.
כנ"ל (2008), "המנרט של המסגד הלבן ברמלה", *קדמוניות* 135: 56-64. (גרסה מורחבת באנגלית, ראה/י מטה)
מ' רוזן-איילון (תשל"ט), *אמנות הבנייה והעיטור המוסלמים בירושלים*, בתוך ב"ז קדר (עורך), *פרקים בתולדות ירושלים בימי הביניים*, ירושלים: 287-315.
כנ"ל (1981), *האמנות והארכיטקטורה בארץ-ישראל בתקופה הממלוכית ובתקופה העות'מאנית*, בתוך א. כהן (עורך), *ההיסטוריה של ארץ-ישראל, שלטון הממלוכים והעות'מאנים (1260-1804)*, כרך 7, ירושלים: 275-300.

M.H. Burgoyne (1987), *Mamluk Jerusalem*, London.

K. Cytryn-Silverman (2008), "The Mamluk Minarets of Ramla," *JSAI* 35: 379-432.

K. Cytryn-Silverman (2009), "Khān al-Zāhir - bi zāhir al-Quds!", *Journal of the Royal Asiatic Society*, 19/2: 149-171.

K. Cytryn-Silverman (2010), *The Road Inns (Khāns) of Bilād al-Shām*, BAR International Series S2130, Oxford.

H. Taragan (2000), "Politics and Aesthetics: Sultan Baybars and the Ab Hurayra/Rabbi Gamliel Building in Yavne," in A. Ovadia (ed.), *Milestones in the Art and Culture of Egypt*, Tel-Aviv: 117-145.

idem (2004), "Doors that open meanings: Baybars's Red Mosque at Safed," in M. Winter and A. Levanoni (eds.), *The Mamluks in Egyptian and Syrian Politics and Society*, London-Boston: 3-20.

OTTOMANS

א' כהן (תשל"ח), "מפעלי פיתוח בירושלים בראשית השלטון עות'מאני", קתדרה 8: 178-187.
כנ"ל (תשנ"א), "מפעלו של סולימאן המפואר בירושלים", קתדרה 57: 31-51.
ציטרין-סלברמן ק' וא' משיח (2016), הסבילים העות'מנים של ירושלים: פרויקט שיקום והחייאה, בתוך חידושים בארכיאולוגיה של ירושלים וסביבותיה - קובץ מחקרים כרך י, ירושלים: 169-196. קריאת חובה רק את המבוא של ציטרין-סלברמן

S. Auld and R. Hillenbrand, *Ottoman Jerusalem, The Living City: 1517-1917*, London, 2000.

M. Rosen-Ayalon, "On Suleiman's Sabils in Jerusalem," in C.E. Bosworth et al. (eds.), *The Islamic World, from Classical to Modern Times: Essays in honor of Bernard Lewis*, Princeton, NJ, 1989: 589-607.

GENERAL READING

- אנציקלופדיה לחפירות ארכיאולוגיות בארץ-ישראל.
- מ' גיל (1989), ארץ-ישראל בתקופה המוסלמית הראשונה 634-1099, ת"א (3 כרכים).
- ק' כאהן (1995), האסלאם מלידתו עד תחילת האימפריה העות'מאנית, תל אביב.
- ח' לצרוס-יפה (1967), פרקים בתולדות הערבים והאסלאם, תל אביב.
- י' פראוור (עורך) (1981), ההיסטוריה של ארץ-ישראל (כרכים 6 ו-7).
- *Encyclopaedia of Islam*, New Edition.
- M. Sharon (1997-), *Corpus Inscriptionum Arabicarum Palestinae (CIAP)*.
- Le Strange, G. (1890), *Palestine under the Moslems*, London.
- Marmardji, A.S. (1961), *Textes Geographiques Arabes sur la Palestine*, Paris.
- M. Van Berchem (1922), *Matériaux pour un Corpus Inscriptionum Arabicarum*.

כללי: ארכיאולוגיה וארכיטקטורה

- Avni, G. (2014), *The Byzantine-Islamic Transition in Palestine: An Archaeological Approach*. Oxford.
- S.S. Blair & J.M. Bloom (1994), *The Art and Architecture of Islam 1250-1800*, Singapore.
- K.A.C. Creswell (1932-40), *Early Muslim Architecture*, Oxford (2 vols.).
- idem (1969), *Early Muslim Architecture*, Oxford (2 vols.).
- idem (1989), *A Short Account of Early Muslim Architecture*, Revised and supplemented by James W. Allan, Essex.
- R. Ettinghausen and O. Grabar (1987), *The Art and Architecture of Islam 650-1250*, Middlesex/New York.
- R. Hillenbrand (1994), *Islamic Architecture- Form, function and meaning*, New York.
- J.D. Hoag (1977), *Islamic Architecture*, New York.
- A.M. Issa (1994), *Islamic art terms*, Istanbul.
- G. Michell (1978), *Architecture of the Islamic World*, London.
- M. Milwright (2010), *An Introduction to Islamic Archaeology*, Edinburgh.

-
- A. Petersen (2001), *A Gazetteer of Buildings in Muslim Palestine (Part 1)*, New York.
 - idem (2005), *The Towns of Palestine under Muslim Rule AD 600-1600*, BAR International Series, Oxford.
 - * M. Rosen-Ayalon (2002), *Art et archeologie islamiques en Palestine*, Paris. Translated into English in: idem (2006), *Islamic Art and Archaeology of Palestine*, Walnut Creek, CA. RECOMMENDED!!!
 - A. Walmsley (2007), *Early Islamic Syria: An Archaeological Assessment*, London.

Grading Scheme:

Written Exam % 100

Additional information:

Towards the end of the semester and the final exam, a shorter list of compulsory readings (among the items of required readings above) will be published, together with a power point file with a collection of images to appear in the final exam.